

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2002 rd

Regeringens proposition om en tilläggsbudget för 2002

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 maj 2002 regeringens proposition om en tilläggsbudget för 2002 (RP 67/2002 rd) till finansutskottet för beredning.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande tilläggsbudgetmotioner, som riksdagen remitterade till utskottet den 29 maj 2002:

- TBM 1/2002 rd — Mikko Kuoppa /vänst m.fl.: Ingen beställningsfullmakt för anskaffning av försvarsmateriel (27.10.16)
- TBM 2/2002 rd — Marja-Liisa Tykkyläinen /sd m.fl.: Anslag för ytterligare 50 nybörjarplatser i läkarutbildning (29.10.22)
- TBM 3/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för kostnader för certifiering av skogar (30.31.42)
- TBM 4/2002 rd — Jari Leppä /cent: Anslag för förbättring av riksväg 5 söder om S:t Michel (31.24.21)
- TBM 5/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för fortsatta vägarbeten på riksvägen

Jyväskylä—Vasa mellan Multia och Etseri (31.24.21)

- TBM 6/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för gång- och cykelvägar invid riksväg 23 inom Keuruu stads område (31.24.21)
- TBM 7/2002 rd — Lauri Oinonen /cent m.fl.: Anslag för reparation av vägen mellan Kivijärvi och Perho (31.24.21)
- TBM 8/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för ombyggnad av bygdeväg 16853 i Lehtomäki (31.24.21)
- TBM 9/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för reparation av väg 651 mellan Saarijärvi och Viitasaari på sträckan mellan Riihipelto och Kumpu (31.24.21)
- TBM 10/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för ombyggnad och reparation av Suomenselkätie (31.24.21)
- TBM 11/2002 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för beläggning av vägar inom Mellersta Finlands vägdistrikt (31.24.21)
- TBM 12/2002 rd — Pentti Tiisanen /vänst: Anslag för gång- och cykelväg invid bygdevägen mellan Vehkalahti och Vilniemi (31.24.21)

FiUB 6/2002 rd — RP 67/2002 rd

- TBM 13/2002 rd — Markku Laukkanen /cent m.fl.: Anslag för reparation av riksväg 6 mellan Forsby och Kouvola (31.24.79)
- TBM 14/2002 rd — Toimi Kankaanniemi /kd: Det finska namnet Liikelaitos Tietapio ersätts med namnet Liikelaitos Tiekunto (31.26)
- TBM 15/2002 rd — Pentti Tiusanen /vänt: Anslag för främjande av basbanhållningen (31.40.21)
- TBM 16/2002 rd — Klaus Bremer /sv m.fl.: Slopas anslag för planeringen av trafiklederna till hamnen i Nordsjö (31.99.77)
- TBM 17/2002 rd — Toimi Kankaanniemi /kd: Anslag för energistöd (32.60.40)
- TBM 18/2002 rd — Marjatta Stenius-Kaukonen /vänt m.fl.: Anslag för programmet för förebyggande av diabetes av typ 2 (33.01.63)
- TBM 19/2002 rd — Liisa Hyssälä /cent m.fl.: Anslag för att råda bot på de långa patientköerna (33.32.37)
- TBM 20/2002 rd — Toimi Kankaanniemi /kd: Anslag för lönebaserat sysselsättningsstöd till kommuner och samkommuner (34.06.30)
- TBM 21/2002 rd — Marjatta Stenius-Kaukonen /vänt m.fl.: Anslag för lönebaserat sysselsättningsstöd till kommuner och samkommuner (34.06.30)

Behandling i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets alla delegationer enligt sakområde.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Utrikesförvaltningen

74. Husbyggen (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 5 521 000 euro för kansliprojektet vid generalkonsulatet i S:t Petersburg. Kostnadsförslaget för hela projektet är 17 407 000 euro. Enligt motiveringen

har kostnadsförslaget ökat till följd av att projektet utvidgas. Genom utbyggnaden får generalkonsulatet adekvata lokaler för visum- och konsularärendena, som ökar kraftigt.

Enligt utredning till utskottet har Finland köpt en tomt i centrala S:t Petersburg för kansliprojektet. Köpet gäller byggrätt och ett gällande bygglov för ett bostadshus samt rätt att ingå ett långfristigt arrendeavtal om tomten. Meningen är att guvernören skall förordna om en ändring av användningsändamålet för objektet.

Skyddet av S:t Petersburgs historiska centrum är ordnat så att det krävs tillstånd av stadens Arkitektkommitté och Statens inspektionskommitté för skydd av monument för att få riva eller uppföra en byggnad. Enligt vad utskottet har erfarenhet har båda kommittéerna redan gett sitt godkännande för kansliprojektet. De konstruk-

tioner som rivits på grund av projektet var inte skyddade av Unesco.

Utskottet påpekar att det förekommer en del kritik mot nybyggnaden på det lokala planet. Det är viktigt att föra en dialog med de boende i området, anser utskottet.

Huvudtitel 25 JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALT- NINGSOMRÅDE

50. Verkställighet av straff

21. Omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Anslaget för fångvårdsväsendet. Under momentet föreslås ett tillägg på 1 300 000 euro. Anslaget motiveras med tryggad verksamhet också när antalet fångar ökar. Enligt vad utskottet har erfarenhet kommer det genomsnittliga antalet fångar i år att vara nästan 600 fler än 1998 och 650 fler än 1999. Antalet fångar beräknas uppgå till 3 400, vilket är 200 fler än vad som antogs i den ordinarie budgeten.

Enligt uppgifter till utskottet går mer än hälften av anslaget åt till indexjusteringar av kapitalhyror och till lönekostnader vid förvaltningsenheten och juridiska enheten på Brottsförhållningsverket. Av tilläggsanslaget blir bara ungefär 600 000 euro kvar för finansiering på grund av det ökade antalet fångar och den allmänna kostnadsstegringen.

Finansutskottet, dåvarande statsutskottet, uppmärksammade fångvårdsväsendets anslagsbehov i sitt betänkande StaUB 33/1999 rd om statsbudgeten för 2000. Utifrån betänkandet förutsatte riksdagen att fångvårdsväsendets behov av anslag beaktas redan under 2000 och att frågan vid behov tas upp på nytt i en tilläggsbudgetproposition. Kravet motiverades framför allt med att alkohol- och narkotikaproblemen har ökat och att kostnaderna för övervakning, rehabilitering och hälso- och sjukvård därför har stigit.

Det togs in anslag i tilläggsbudgetarna för 2000 och i budgetarna för åren därefter. Trots detta har det ekonomiska läget inom fångvårdsväsendet konstant stramats åt de senaste åren. Enligt uppgifter till utskottet har anslagen per år och fånge exklusive löneanslagen sjunkit från 13 379 euro 1998 till 11 249 euro. Anslagen har gått till kostnader för underhåll av fast fängelsekapacitet och till obligatoriska rörliga kostnader. Detta har skett på bekostnad av de traditionella fängelsefunktionerna, till exempel arbete och utbildning.

Anslagsramarna för 2003—2005 spelar en stor roll för de framtida strategivalen. För 2003 föreslås anslagsramen för omkostnader inom fångvårdsväsendet uppgå till 145 364 000 euro. Enligt vad utskottet har erfarenhet är det reella värdet av beloppet lägre än beloppet i budgeten för 2000, och redan då ansåg riksdagen anslaget vara för litet. Om det ökade antalet fångar inte beaktas i anslagsramen för 2003, måste anpassningsåtgärderna också utsträckas till personalkostnaderna. Men avseende på de strategiska målen för fångvårdsväsendet vore detta förödande.

Utskottet påpekar att fångarnas hälsotillstånd har försämrats och att de behöver mer hälso- och sjukvård. Enligt uppgifter till utskottet har Brottsförhållningsverket tillsatt en arbetsgrupp som skall utreda nuläget inom hälso- och sjukvården i fångvårdsväsendet och vilka förändringar som behövs. Samtidigt skall arbetsgruppen lägga fram ett förslag till åtgärder som behövs för att målen skall nås och vilka kostnaderna kommer att vara. I det sammanhanget lyfts också rätt dimensionering av hälso- och sjukvårdspersonalen fram.

Anslag till Silta-Valmennusyhdistys. I samband med omorganiseringen av verkställighet av brott upphörde verksamheten vid Kriminalvårdsförbundet, som var en offentligrettslig förening, den 1 augusti 2001. Verkställigheten av samhällspåföljder togs över av det nyetablerade kriminalvårdsväsendet. Samtidigt inrättades föreningen Silta-Valmennusyhdistys ry. Föreningen tog över verksamheten vid centralen

i Tammerfors, som tidigare hörde till Kriminalvårdsföreningen. Med hjälp av utbildning, social rehabilitering och försöksverksamhet avser föreningen att bättre förankra f.d. brottslingar i samhället och minska återfallen i kriminalitet.

Riksdagen förutsatte i ett uttalande den 7 december 2000 att verksamhetscentralen i Tammerfors får ett anslag för att finansiera nya projekt avsedda att främja lagöverträdarens rehabilitering, eftersom det vid centralen frigörs erfaren personal vars tidigare verksamhet och projektarbete har gett goda resultat. Med hänsyn till uttalandet utarbetade justitieministeriet, Kriminalvårdsföreningen och Silta-Valmennusyhdistys ry en promemoria om finansieringen.

Enligt vad utskottet har erfarit fattades det 23 procent av finansieringen enligt promemorian 2001. I början av 2002 fick Silta-Valmennusyhdistys i enlighet med promemorian ett bidrag på 33 640 euro av justitieministeriet. Däremot har stiftelsen Kriminaalihuollon tukisäätiö, som inrättats för att utveckla kriminalvården, enligt vad utskottet erfarit inga ekonomiska möjligheter att bistå Silta-Valmennusyhdistys på det sätt som sägs i promemorian.

I år har fångvårdsväsendet lagt ut mer rehabilitering under strafftiden på föreningen än tidigare. Men planerna är svåra att genomföra så länge fångvårdsväsendet har så stora problem med anslagen. På grund av det svåra ekonomiska läget kan det hända att fångvårdsväsendet också i år måste dra in på den service, som förvärfvas hos föreningen. Anslaget för omkostnader måste ökas för att fångvårdsväsendet skall kunna förvärva sin del av servicen. Utskottet föreslår att momentet ökas med 150 000 euro för förvärv av service. Tilläggsanslaget är i första hand avsett för köp av service av Silta-Valmennusyhdistys ry.

Finansutskottet understryker vikten av att planen i promemorian om finansieringen under en övergångsperiod genomförs för att verksamheten vid Silta-Valmennusyhdistys skall kunna fi-

nansieras och anser det viktigt att föreningens driftskapital tryggas på sikt. Samtidigt understryker utskottet att fångvårdsväsendet har rätt att genom konkurrensutsättning välja tillhandahållare av rehabilitering och annan service på det sätt som är mest lämpligt för verksamheten.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg av 1 450 000 euro.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

02. Utlänningsverket

21. Omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utlänningsverket fick ungefär 40 nya medarbetare 2001. Tack vare nyanställningarna kunde verket förbättra sitt resultat och förkorta handläggningstiderna. Utlänningsverket behandlade 13 % fler ansökningar än året innan.

På grund av det osäkra ekonomiska läget har verket sett sig tvunget att skära ned personalen till ungefär 180 personer. Utan det föreslagna tilläggsanslaget kan Utlänningsverket inta ha kvar sina tjänstemän med tidsbegränsade anställningar. Enligt vad utskottet har erfarit måste mycket stränga sparåtgärder, inbegripet personalnedskärningar, tillgripas trots det föreslagna anslaget.

Enligt vad utskottet har erfarit lades Utlänningsverkets budget för 2002 upp utifrån antagandet att medborgarskapslagen med bestämmelser om dubbelt medborgarskap skulle träda i kraft redan i höst. Med hänsyn till att propositionen ännu inte har överlämnats till riksdagen, anser finansutskottet detta vara en orealistisk budgeteringsmedtod.

Huvudtitel 27 FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALT- NINGSOMRÅDE

10. Försvarsmakten

16. *Anskaffning av försvarsmateriel* (reservationsanslag 3 år)

Inköp av stridsvagnar. Regeringen föreslår en ändring av momentmotiveringen, som innebär att det 2002 får ingås avtal för utveckling av beredskapsbrigadernas eldkraft och rörlighet (beställningsfullmakt för komplettering av utrustande av beredskapsbrigader, VYV 2) så att utgifterna för dem uppgår till högst 588 700 000 euro under åren 2003—2008 enligt valutakursen den dag tilläggsbudgeten träder i kraft. Beställningsfullmakten ger ännu inte upphov till några utgifter 2002. Men regeringen anser det viktigt att bindande avtal kan ingås redan i år om det stridsvagnsprojekt som omfattas av fullmakten.

Enligt erhållen utredning handlar omformuleringen av motiveringen om rätt att få ingå avtal om köp av stridsvagnar av märket Leopard 2 från Tyskland. Syftet med köpet är att garantera arméns slagkraft i framtiden samt kompensera och utveckla den insatsförmåga som försvagas ju äldre de nuvarande stridsvagnarna och pansarbrigadernas krigstida materiel blir. Leopardstridsvagnarna kommer att placeras framför allt inom den organisation för en krigstida beredskapsbrigad som Karelska Brigaden satt upp. Stridsvagnsutbildningen kommer fortsättningsvis att vara koncentrerad till Pansarbrigaden i Parola. De slutliga besluten om hur vagnarna skall användas i kristid kommer att fattas i samband med följande planeringsrunda då man diskuterar hur försvarssystemet på 2010-talet skall utvecklas.

Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen från 2001 utgick från att utvecklingen av eldkraften och rörligheten hos arméns operativa förband och de trupper som stöder dem granskas som alternativ innefattande helheter som består av olika vapensystem. Till de vapensystem som

skall granskas hör pansarvagnarna. Vid riksdagsbehandlingen av redogörelsen (FsUB 2/2001 rd) ansågs det att vapensystemen bör granskas som en helhet. Om det nu planerade köpet av stridsvagnar inte blir av, måste de nuvarande pansarvagnarna enligt erhållen utredning moderniseras redan inom fem år. Kostnaderna blir då utslaget per pansarvagn högre än inköpspriset för en stridsvagn av märket Leopard 2. Utskottet har blivit upplyst om att också driftkostnaderna för Leopard blir billigare på sikt. På brigadplan handlar det också om försvarets trovärdighet.

Ändringen av villkoren för motköp. Regeringen föreslår att de villkor för motköp som lades fast i den första tilläggsbudgeten för 1998 och i budgeten för 2002 ändras så att den allmänna nedre gränsen för kompensationsvillkoret blir 10 000 000 euro. Om särskilda skäl talar för det, kan försvarsministeriet efter att ha hört kompensationskommissionen besluta att kompensationsvillkoret inte skall gälla anskaffningar som överstiger den nedre gränsen.

Finansutskottet påpekar att kravet på motköp vid upphandling av försvarsmateriel är en universell företeelse i dagsläget. Finlands motköpsbestämmelser kan enligt erhållen utredning sägas vara t.o.m. progressiva i ett europeiskt perspektiv. Syftet med motköpskrav är att bereda det egna landets industri tillträde till anskaffningar, där huvudleverantören är ett utländskt företag. Kraven på motköp förväntas ge vissa utdelningar, bl.a. är ambitionen att garantera att målen för försörjningsberedskapen uppfylls genom att den egna industrin också engageras i köp utomlands. I ett sådant läge har den egna industrin bättre möjligheter att förhandla om samarbete när det gäller utveckling, produktion eller service av ett nytt system. Kostnaderna för motköpen bör då också ses mot bakgrunden av de eftersträlvade fördelarna.

Utifrån den erhållna utredningen menar utskottet att den nya minimigränsen för motköp på 10 000 000 euro inte medför några problem. Försvarsministeriet måste, anser utskottet, ges en viss rätt att efter egen prövning låta bli att

tillämpa motköpskraven vid upphandling som överskrider den nedre gränsen. En större flexibilitet kräver dock på sikt en avreglering av marknaderna och en större reciprocitet. När så skett har den finska industrin möjlighet att konkurrera på andra marknader på jämlika villkor.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE

10. Undervisning och forskning vid universitet

21. *Universitetens omkostnader* (reservationsanslag 3 år)

Statsrådet fattade den 11 april 2002 ett principbeslut om tryggnad av hälso- och sjukvårdens framtid. I beslutet ingår bl.a. att nybörjarplatserna inom läkarutbildningen från början av 2002 ökas från 550 enligt ett tidigare beslut till 600. I tilläggsbudgetpropositionen finns inga anslag för merutgifterna för dessa extra platser. Undervisningsministeriet har uppgett att det ordnar finansieringen från anslagen för universitetens gemensamma utgifter. Utskottet anser att finansieringen av tilläggsutbildningen absolut bör ordnas på behörigt sätt.

Statens revisionsverk har påpekat för undervisningsministeriet att de andelar som universiteten avsatt för rektorsrådet inte är tillåtna enligt momentmotiveringen. Utskottet framhåller att rådet dock utför ett viktigt arbete för universiteten och att det därför i sig är motiverat att finansiera verksamheten med universitetsanslagen. Utskottet påskyndar åtgärder som kan klarlägga finansieringen av rektorsrådets verksamhet.

90. Konst och kultur

25. *Omkostnader för biblioteket för synskadade* (reservationsanslag 2 år)

Biblioteket för synskadade betalar postavgifterna både för utskickade och returnerade boklån när det gäller synskadade. Enligt en internationell konvention kan försändelser av detta slag vara avgiftsfria, men posten i Finland har gjort en sträng tolkning och tar ut en avgift för dem. År 2001 uppgick bibliotekets kostnader för postavgifter till 7,2 miljoner mark. Postkostnaderna har skjutit i höjden under de senaste åren. Orsaken är att utlåningen har ökat kraftigt, att prisererna har stigit och att biblioteket står i begrepp att avstå från sina specialkassetter och att ljudböcker på c-kassett är tyngre än specialkassetter. Undervisningsministeriet föreslog ett tillägg för postavgifterna i tilläggsbudgetpropositionen, men propositionen medger ett anslagstillägg bara för införande av ett nytt lönesystem. För att trygga biblioteketstjänsterna för synskadade ökas momentet med 130 000 euro.

Momentet ändras som följer:

Under momentet beviljas ett tillägg av 148 000 euro.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

14. Utvecklande av gårdsbrukets struktur och landsbygden

49. *Räntestöd för näringsverksamhet på landsbygden* (förslagsanslag)

Regeringen föreslår att bevillningsfullmakten för 2002 höjs med 16 820 000 euro för avveckling av anhopningen av ansökningar.

Enligt propositionens motivering överförs drygt 2 500 ansökningar från 2001 till detta år. För att finansiera dem behövs enligt utredning till utskottet en bevillningsfullmakt på 97 miljo-

ner euro. Därmed återstår bara 71 miljoner euro för finansiering av årets ansökningar om räntestödslån.

Anhopningen av ansökningar har betytt att jordbrukare som planerat investeringar får räkna med att investeringarna kommer igång i hög grad fördröjda på grund av de försenade finansieringsbesluten. Bevilningsfullmakten för räntestödslån 2002 beräknas vara slut på hösten. Det betyder att anhopningen av ansökningar skjuts framåt till nästa år och då hotar behandlingstiderna förlängas till 0,5—1 år — eller blir rent av ännu längre.

Att räntestödsmedlen tar slut mitt under året inverkar delvis också på andra funktioner. I flera nationellt finansierade gårdsbruksinvesteringar utnyttjas både räntestöd och understöd som det måste fattas beslut om på en och samma gång. Därmed kan det faktum att bevilningsfullmakten för räntestödslån tar slut också försvåra möjligheterna att få understöd.

Utskottet anser att bevilningsfullmakten bör kompletteras i årets andra tilläggsbudget och föreslår följande uttalande.

Utskottets förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att bevilningsfullmakten för räntestöd för näringsverksamhet på landsbygden kompletteras i den andra tilläggsbudgeten för 2002.

62. Statlig medfinansiering för den av EU delfinansierade utvecklingen av landsbygden (förslagsanslag)

Utskottet uppmärksammar att riktlinjen för mål 1-programmet för landsbygdsutveckling i Östra Finland delfinansieras genom EUGFJ-G. Enligt erhållen utredning är programmet orealistiskt vad gäller den kommunala finansieringen. I programmet angavs "annan offentlig finansiering" som en finansiell källa. Kommunal finansiering till fullt belopp förutsätter att kommunernas finansiella bidrag till utvecklingsprojekt är 25—30 % av den offentliga finansieringen. Detta har konstaterats vara praktiskt omöjligt i Östra Finland.

Finansutskottet påpekar att den finansiella ramen för mål 1-programmet för Östra Finland är

uppenbart orealistiskt. Den beaktar inte att en avsevärd del av programmets finansiella ram — enligt erhållen utredning upp till 40—50 % — går till stöd för företagsamhet i liten skala på landsbygden, vilket kommunerna inte deltar i. Om den kommunala finansieringen samlas in till fullt belopp via utvecklingsprojekt betyder det att kommunernas bidrag till dem måste mer än fördubblas jämfört med föregående programperiod.

Det faktum att en del av bevilningsfullmakten för den årliga ramen för programdokumentet inte binds upp på grund av bristande kommunal finansiering eller liknande betyder inte i sig enligt vad utskottet har erfarit att medlen inte skulle intäktas. Till exempel för utbetalningar motsvarande ramen för EUGFJ-G 2000 finns det bevilningsfullmakter för tre år (2000—2002) och motsvarande anslag. I praktiken betyder avsaknaden av stödpengar att en del av EUGFJ-medlen blir outnyttjade.

Utskottet föreslår att anslagen för utbetalning under momentet ökas med 1 000 000 euro mer än vad regeringen föreslår, dvs. med totalt 7 569 000 euro.

Momentet får följande ändrade lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg av 7 569 000 euro.

(2 och 3 som i RP)

31. Främjande och övervakning av skogsbruket

44. Stöd för trygghet av virkesproduktionens uthållighet (förslagsanslag)

I propositionen föreslås ett tillägg av 2 341 000 euro för att trygga virkesproduktionens uthållighet. Vidare föreslås bevilningsfullmakten bli ökad med 8 100 000 euro.

Enligt erhållen utredning innebär tilläggsbudgeten ett sammanlagt tillägg på 5 890 000 euro till stöd för vården av ungskog och energivirke. Utifrån det som genomförts 2001 räcker detta till för att vårda 33 000 hektar ungskog. Med den kan 81 000 kubikmeter fastmätt energivirke drivas, varav 20 000 kubikmeter fastmätt flisas.

Enligt tilläggsbudgeten är den syselsättande effekten av vården av ungskog och energivirke uppskattningsvis 350 årsverken.

Med stöd av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk stöds vård av ungskog, tillvaratagande och transport av energivirke och flisning av energivirke. Däremot stöds transport av skogsflis inte. För tillfället får transportstöd bara betalas för kostnaderna för transport av träförädlingsprodukter, men skogsflis anses inte vara en förädlad produkt. Detta har samtidigt lett till att ingen har tagit hänsyn till de exceptionella transportkostnaderna för att säkerställa flistillförseln.

Utvinnningen och användningen av energivirke utvecklas mycket starkt. Också finansutskottet har uppmärksammat detta i olika sammanhang. Med ökad användning måste logistiken för energivirkeskedjan förbättras, kostnaderna pressas ned och metoder att förenkla administrationen av energivirkesstödet sökas. Enligt vad utskottet har erfarit planeras en arbetsgrupp för detta vid jord- och skogsbruksministeriet. Meningen är att också handels- och industriministeriet skall vara representerat i arbetsgruppen. Finansutskottet anser att det i detta sammanhang bör utredas hur de regionala kostnadsskillnaderna kunde jämnas ut. Detta bör i första hand ske genom existerande finansiella system för att vården av ungskog och produktionen av energivirke skall vara lönsam också i de skogar som ligger längre bort från användningsstället. Utskottet föreslår ett uttalande.

Utskottets förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att möjligheterna att jämma ut de regionala skillnaderna i kostnaderna reds ut när logistiken för energivirkeskedjan utvecklas.

74. Centralen för utsädespotatis

Regeringen föreslår ett aktiebolag som skall fortsätta verksamheten vid centralen för utsädes-

potatis och säkerställa att affärsverksamheten är lönsam. Enligt planerna skall aktiebolaget grundas med ett aktiekapital på 8 000 euro så fort tilläggsbudgeten har trätt i kraft. Enligt utredning till utskottet skall staten sälja majoriteten av bolagets aktier i första hand till aktörer i potatisbranschen som ingått föravtal med staten samt till industrin. Genom att bolagisera statsverksamheten och locka med nya bransch-kunniga aktieägare och genom att effektivisera verksamheten räknar staten med att ha ett affärsekoniskt lönsamt bolag som kan trygga en fortsatt produktion av inhemsk utsädespotatis. För att detta nationellt viktiga mål skall uppnås är det enligt finansutskottet centralt att det nya aktiebolagets ekonomiska grund konsolideras efter ägarregleringarna.

Centralen för utsädespotatis har till uppgift att upprätthålla sunt utsädesmaterial av potatissorter som allmänt odlas i Finland och att producera och marknadsföra utsäde. Vidare skall centralen forska i och utveckla produktionsteknik för högklassig utsädespotatis som särskilt lämpar sig för finländska nordliga förhållanden. Utskottet konstaterar att centralen för utsädespotatis spelar en utomordentligt viktig roll för försörjningstryggheten när det gäller vår livsmedelsförsörjning. Det understryker att förutsättningarna för forskning och utveckling i branschen bör säkerställas också i framtiden när centralen bolagiseras.

Finansutskottet noterar att riksdagen i samband med att den godkände regeringens proposition med förslag till lagstiftning som har samband med ombildande av centralen för utsädespotatis till ett aktiebolag (RP 70/2002 rd) förutsatte att försörjningsberedskapen i fråga om potatisproduktionen i Finland säkerställs när centralen för utsädespotatis omvandlas till aktiebolag bl.a. genom att staten kvarstår som delägare i bolaget så länge detta är nödvändigt för att säkerställa att bolagets mål att trygga den nationella försörjningsberedskapen kan nås.

Huvudtitel 31
KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

24. Vägförvaltningen

Vägaaffärsverkets styrelse har föreslagit att som extra redovisad vinst inkomstförs till staten cirka 16 820 000 euro och det finns ännu inga beslut om användningen av belopen. Enligt statsrådets principbeslut om reformering av vägverket och finansiering av väghållningen 2000—2003 var utgångspunkten för reformen bland annat att kvaliteten på väghållningen och vägnätets säkerhet bibehålls och att förfallet av vägnätet kan stoppas. Utgångspunkten för finansieringen av vägnätet var att besparingarna av omorganiseringen av vägverket kommer väghållningen till godo.

Vägnätets skick och speciellt det lägre vägnätets skick har blivit allt sämre. Underhåll och ersättningsinvesteringar har kunnat uppgå endast till cirka 135 miljoner euro medan behovet för hållbar väghållning är cirka 200 miljoner euro per år. Vägarnas dåliga skick försämrar också näringslivets verksamhetsbetingelser och i fortsättningen kommer reparering av vägarna att medföra mycket stora kostnader för samhället. Utskottet finner det nödvändigt att Vägaaffärsverkets redovisade extra vinst anvisas för projekt för väghållningen.

Utskottets förslag till uttalande 3

Risdagen förutsätter att Vägaaffärsverkets redovisade extra vinst på 16 818 000 euro anvisas för projekt för väghållningen genom beslut som fattas under 2002.

21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)

Det föreslås att momentet minskas med knappt 2 miljoner euro till följd av en precisering av de andelar som används enligt förvaltningsområdet för fullföljande av programmen inom ramen för gemenskapsinitiativet Interreg. Utskottet tar i detta sammanhang upp genomförandet av EU-projekt och tryggandet av den nationella medfi-

nansieringen. Enligt planerna skall Interreg-finansiering användas för förbättring av vägarangemangen vid Imatra gränsövergångsställe och för förbättring av riksväg 7 mellan Fredrikshamn och Vaalimaa. Förutsättningen för genomförandet av projekten är att den nationella medfinansieringen tryggas. Båda projekten är regionalt viktiga och med hjälp av dem kan trafiksäkerheten och trafikens smidighet vid gränsövergångsställen förbättras.

77. Utvecklande av vägnätet (reservationsanslag 2 år)

Kostnads kalkylerna för vissa utvecklingsprojekt (rv 6 Forsby—Kouvola och rv 21 Kemi—Torneå) har stigit, varför de ursprungliga planerna har skurits ned. Att avsluta projekten och starta dem på nytt senare medför betydande merkostnader. Utskottet uppmärksammar situationen och anser att kommunikationsministeriet och Vägförvaltningen ännu bör försöka hitta en mera optimal lösning.

26. Vägaaffärsverket

Rubriken och motiveringen stryks eftersom regeringens proposition med förslag till lag om ändring av namnet på Vägverket kommer att behandlas senare.

Kapitel och motivering:

(Utesl.)

40. Banförvaltningscentralen

21. Basbanhållningen (reservationsanslag 2 år)

Regeringen föreslår att momentet ökas med cirka 17 miljoner euro. För att trygga att de mest brådskande renoveringsarbetena framskrider behövs en tilläggsfinansiering på sammanlagt cirka 32 miljoner euro. Det knappa anslaget till basbanhållningen beror delvis på förvaltningsområdets egna felbedömningar och det finns anledning att i fortsättningen fästa uppmärksamhet vid styrningen av projekt. Situationen är i varje fall problematisk både när det gäller ge-

nomförandet av projekt och personalen. På grund av anslagssituationen måste de planerade ombyggnaderna skjutas på framtiden, vilket i sin tur leder till permittering av cirka 500 personer. Ökade hastighetsbegränsningar försämrar flexibiliteten och säkerheten i järnvägstransporterna bland annat på de för industrin viktiga rutterna.

Utskottet anser att målet för dimensioneringen av anslaget bör vara att de redan påbörjade projekten får fortsätta utan avbrott. Då behövs tilläggsfinansiering för ombyggnad av bland annat banavsnitten Ylivieska—Pyhäsalmi, Parikkala—Säkäniemi, Rovaniemi—Misi och Sukeva—Murtomäki. Dessutom bör tilläggsfinansiering anvisas för ban- och bangårdsarbeten i Norra Finland för att elektrifieringen av banavsnittet Uleåborg—Rovaniemi inte fördröjs och för att projektet kan bli färdigt enligt tidtabellen år 2004. Utskottet föreslår att momentet ökas med 10 miljoner euro och att behovet av tilläggsfinansiering bedöms på nytt i höst.

Utskottets förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att ett eventuellt behov av tilläggsanslag för basbanhållningen tryggas i samband med den andra tilläggsbudgeten 2002.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg av 26 820 000 euro.

(Stycke 2 som i RP)

99. Övriga utgifter inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde

77. Planeringen av trafiklederna till hamnen i Nordsjö (reservationsanslag 3 år)

För planering av trafiklederna till hamnen i Nordsjö föreslås ett anslag på 3 750 000 euro som skall användas till betalning av utgifter som föranleds av förberedelser för trafikleder till och byggande i hamnen i Nordsjö. Hamnen i Nordsjö har en viktig betydelse för Helsingfors och huvudstadsregionen och den anses också ha en större betydelse bland annat för Finlands utrikeshandel och därigenom för hela landets konkurrenskraft. En del av besluten för byggande av

hamnen har ännu inte vunnit laga kraft. Utskottet anser ändå att det är motiverat att redan i detta skedet avdela resurser för beredningen för att de egentliga projektet vid behov kan påbörjas snabbt.

Helsingfors stad svarar för byggandet av själva hamnen och kostnaderna för den. I tilläggsbudgetpropositionen konstateras att Helsingfors stad har deltagit och berett sig på att delta med 50 % i kostnaderna för planerings- och byggförberedelseskedet. Utskottet finner det nödvändigt att Helsingfors stad förbinder sig genom ett bindande avtal att delta med 50 % i planeringen och byggande av trafiklederna.

Utskottet hänvisar till sitt betänkande om budgetpropositionen för 2002 och de trafikprojekt som nämns i betänkandet (riksväg 8 vid Reso, riksväg 5 Joroinen—Varkaus, riksväg 4 Lahtis—Heinola, riksväg 3, Västra ringvägen i Tammerfors). Utskottet konstaterar att genomförandet av dessa vägprojekt och projekt som gäller sjöfartsleder inte får bli uppskjutna på grund av byggandet av trafikleder till hamnen i Nordsjö.

Huvudtitel 32

HANDELS- OCH INDUSTRIMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Konsument- och konkurrenspolitik

31. Ersättning för ordnandet av ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning (förslagsanslag)

Under momentet beviljas ett tillägg av 645 000 euro. Dessutom kompletteras motiveringen till momentet så att anslaget också får användas för anställning av projektpersonal vid Konsumentverket samt för utbildning av skuldrådgivare

Behovet av tilläggsanslag föranleds av det tvååriga programmet för frivillig skuldsanering som avser att främja frivilliga skuldsaneringar enligt det åtgärdsprogram som Bankföreningen i Finland rf lade upp våren 2002. Enligt vad utskottet har erfart omfattar programmet 60 000—70 000 överskuldssatta personer. Som

bäst utreds också om programmet kunde utsträckas till skulder som lämnats över till inkasobyråer.

Utskottet ställer sig i princip positivt till anslagsökningen men frågar sig samtidigt om anslaget och åtgärderna räcker till. Enligt utredning till utskottet har de överskudsattas situation i många fall resulterat i så djup skuldsättning att parterna inte längre har vare sig motivation eller krafter att reda upp situationen. Vid utfrågningen av sakkunna har det också framgått att det finns ett klart behov av att anställa personer som kan bistå skuldrådgivarna. Då kunde skuldrådgivarna koncentrera sig på egentlig skuldreglering och den assisterande personalen kunde användas för att ordna upp skuld- och verifieratmaterial som ofta är mycket omfattande och rörigt.

Konsumentverket, som spelar en central roll i detta tvååriga specialprojekt, ser åtgärdsprogrammet som mycket betydelsefullt men utmanande. Enligt verket ställer det hårda krav på den nuvarande organisationen och på styrningen och utbildningen. Konsumentverket har för avsikt att börja utbilda nya skuldrådgivare genast i början av hösten. Därtill kommer det att tillsätta en särskild projektgrupp för att skapa ett nätverk mellan borgenärer och myndigheter.

Utskottet anser att åtgärderna är mycket positiva. De kan bidra till att lösa eller åtminstone underlätta situationen för flera tusen eller tiotusentus skuldsatta personer och hjälpa dem till en ny start. Med hänsyn till att det finns ett särskilt program för detta som involverar både gäldenärerna och borgenärerna anser utskottet att projektets framtid måste säkerställas. Konsumentverket väntas reagera snabbt för att projektet skall kunna ros i land på två år. Därför är det enligt utskottets mening speciellt viktigt att ge akt på hur projektet framskrider och att anslagen räcker till och att tilläggsanslag efter behov kan anvisas i brådskande ordning.

60. Energipolitik

40. *Energistöd* (förslagsanslag)

Bevillningsfullmakten för energistöd föreslås bli ökad med 4 miljoner euro utöver de 25,2 miljoner euro som anvisats i budgeten för 2002. Anslaget för energistöd föreslås bli ökat med 480 000 euro. Det har samband med genomförandet av den nationella klimatstrategin och främjar användningen av förnybar energi och energisparprojekt.

Energistödet är rent generellt avsett för utveckling av energiekonomin i syfte att minska miljöolägenheterna med energiproduktionen och energianvändningen och att främja en säker och varierad energitillförsel. Stöd beviljas i första hand för projekt för att genomföra tids- och målbundna energipolitiska program.

Riksdagen har under våren godkänt statsrådets principbeslut om Industrins Kraft Ab:s ansökan om byggande av en kärnkraftverksenhet. Riksdagen har kompletterat det positiva beslutet med fyra uttalanden som drar upp riktlinjerna för Finlands energipolitik långt in i framtiden. I dessa uttalanden förutsätter riksdagen utöver flera legislativa åtgärder också att regeringen påskyndar ett stramt energisparprogram. Vidare kräver riksdagen stöd för forskning, utveckling och introduktion av förnybar energi i enlighet med programmet i klimatstrategin, men så att användningen av biomassa stimuleras och utvecklas mer än programmet kräver bl.a. genom investeringsstöd och stöd för utveckling av energiteknik och genom effektivare användning av returbränsle, sorterat samhällsavfall, biogaser och annan biomassa.

Riksdagens uttalanden är i stora delar identiska med uttalandena i finansutskottets utlåtande i saken (FiUU 12/2002 rd). Finansutskottet har också i flera andra sammanhang uppmärksammat behovet av att utveckla förnybara energikällor, forskning och utveckling i anknytning till dem och åtgärder för att säkerställa deras konkurrenskraft (bl.a. FiUU 8/2001 rd och FiUB 10/2001 rd).

Enligt vad utskottet har erfarit har handels- och industriministeriet genast efter beslutet om

utbyggnad av kärnkraften skridit till åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden. Som bäst pågår en utredning av hur uttalandena skall omsättas i praktiken. Ministeriet har för avsikt att fortsätta att effektivt genomföra åtgärderna i uttalandena och att aktivt följa upp insatserna. Vid utfrågningen av sakkunniga har det dessutom framgått att nivån på energistödet har varit den rätta med hänsyn till de pågående projekten eftersom det har varit möjligt att finansiera alla betydande projekt för förnybara energiformer och energisparande. Ministeriet är också medvetet om behovet av finansiellt bidrag till stora demonstrationsprojekt. Utskottet ser det som mycket viktigt att dessa projekt gynnas. Därför bör demonstrationsprojekten tillförsäkras en adekvat finansiering. Det viktigaste är att stödets nivå och stödbeloppet kan förutses på sikt så att de företagare som förbereder projekten kan handla och gå vidare på ett planmässigt sätt.

Utifrån erhållen utredning anser utskottet att de föreslagna tilläggen i tilläggsbudgetpropositionen är tillräckliga på detta stadium. Vidare noterar utskottet att det i beslutet om en utbyggnad av kärnkraften också ingår ett uttalande som förpliktar regeringen att under nästa period lämna en utredning till riksdagen över hur uttalandena har fullföljts. Med hänsyn till detta och utifrån erhållen utredning menar utskottet att det inte finns någon anledning till uttalanden om användningen eller uppföljningen av anslaget i detta sammanhang. Men det innebär att om de årliga anslagsfullmakterna inte utnyttjas fullt ut kan de föras över till nästa år.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Då riksdagen godkände budgeten för innevarande år förutsatte den att regeringen lämnar en proposition till riksdagen med ett förslag till lag om understöd för internationell adoption och att de anslag som behövs för beviljande av bidrag in-

går i den tilläggsbudget som avges våren 2002. Regeringen har inte lämnat någon proposition. Av den orsaken lämnades den 28 maj 2002 en lagmotion till riksdagen (LM 61/2002 rd), där det föreslås att lagen om moderskapsunderstöd kompletteras med en bestämmelse om ersättning av statsmedel för kostnader vid internationell adoption. Social- och hälsovårdsutskottet har i sitt betänkande ShUB 19/2002 rd föreslagit att lagmotionen godkänns och riksdagen godkände lagens innehåll vid den första behandlingen av ärendet den 12 juni 2002. Lagen avses träda i kraft den 1 december 2002. Utskottet konstaterar att det anslag och de eventuella budgettekniska ändringar som lagändringen förutsätter bör beaktas i följande tilläggsbudgetproposition.

Då riksdagen godkände budgeten för innevarande år förutsatte den också att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst också i de fall då uppkomsten av sjukdomen har anknytning till de exceptionellt skakande upplevelsorna under partisanernas attacker 1939—1945. Regeringen har inte heller lämnat någon proposition om detta. Utskottet hänvisar till sitt budgetbetänkande för innevarande år och påskyndar uppgörandet av de utredningar som behövs samt lämnande av en proposition med förslag till ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

32. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

37. Statsbidrag till kommunerna för barn- och ungdomspsykiatriska tjänster samt för förkortande av undersöknings- och vårdköerna (reservationsanslag 3 år)

För förkortande av undersöknings- och vårdköerna föreslås ett anslag på 25 miljoner euro. Anslagsökningen är motiverad och viktig eftersom en av social- och hälsovårdsministeriet gjord utredning visar att väntetiden till poliklinik inom den specialiserade sjukvården uppskattas vara över tre veckor för cirka 75 000 personer. För drygt 70 000 personer är väntetiden till medi-

cinskt motiverad undersökning eller vård längre än tre månader. Med beaktande av de till buds stående personella, utrymmes- m.m. resurserna är ett anslag på 25 miljoner euro i detta skede tillräckligt enligt utskottet. Anslagsbehovet och dess tillräcklighet preciseras under höstens lopp. Vårdkösituationen samt ett eventuellt behov av tilläggsanslag bör beaktas vid beredningen av budgeten för 2003. Ett förkortande av undersöknings- och vårdköerna förutsätter även tillräckligt med personal samt att man ser till att såväl läkarna som den övriga personalen orkar i arbetet.

Huvudtitel 34

ARBETSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

06. Arbetskraftspolitiken

Minskningen av arbetslösheten har blivit långsammare och exempelvis i Nyland och Egentliga Finland har arbetslösheten under årets första hälft i motsats till vad som är fallet på riksnivå varit högre än under motsvarande tid föregående år. Inom flera branscher har massuppsägningar och permitteringar tills vidare undvikits, men om ekonomin inte klart börjar visa tillväxt finns det risk för att sysselsättningen försämras.

Långtidsarbetslösheten är fortfarande ett svårt problem trots att den sjunkit och i detta nu är klart lägre än vad den i genomsnitt är i EU-länderna. Det har dock blivit allt svårare att sysselsätta långtidsarbetslösa och för att bryta arbetslösheten krävs långsiktiga individuella arrangemang och åtgärdsåtgärder. Resurserna för en aktiv arbetskraftspolitik är enligt internationella jämförelser klart mindre i Finland än i Sverige och Danmark. Aktiveringen av arbetslösa är också på en låg nivå i Finland jämfört med flera andra länder i Europa.

Utskottet menar att den aktiva arbetskraftspolitiken bör vidareutvecklas och få klart mera resurser än vad nu är fallet. I all synnerhet bör för utslagningshotade långtidsarbetslösa skraddarsydda specialåtgärder ytterligare effektivieras. Den höga arbetslösheten, som totalt sett orsakar betydande kostnader för hela samhällsekonomin, bör med alla till buds stående medel fås ned.

De regionala skillnaderna i arbetslösheten har trots variationerna i de ekonomiska konjunkturerna förblivit stora och arbetslöshetsproblemen har även på annat sätt differentierats regionalt. Utskottet anser att de regionala problemen i arbetskraftspolitiken bör beaktas bättre i beslutsfattandet och resurstilldelningen. Enligt utskottet bör mera självständig beslutanderätt överföras till TE-centralerna. På så sätt kan de regionala specialproblemen effektivare beaktas och för dem lämpliga lösningsmodeller genomföras.

Fortfarande är det ofta olönsamt att ta emot kortvariga arbetsförhållanden. Enligt utskottets uppfattning bör lagstiftningen utvecklas i den riktningen att det från arbetssökandens synpunkt är lönsamt att också ta emot kortvariga arbetsförhållanden. Samtidigt bör det ses till att motstridiga tolkningar arbetslöshetskassorna emellan inte förekommer.

Med beaktande av den ekonomiska utvecklingen och dess osäkerhet understryker utskottet att det är skäl att följa upp att de arbetslöshets- och arbetskraftspolitiska åtgärderna är tillräckliga och att kompletterande åtgärder för att stöda och förbättra sysselsättningen sätts in tillräckligt tidigt.

Utskottets förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att om sysselsättningen försämras skall sysselsättningsanslag redan i samband med den andra tilläggsbudgeten 2002 som ett strukturpolitiskt medel användas exempelvis för sanering av mögelskadade skolor eller för andra sysselsättningsfrämjande projekt.

Huvudtitel 37
MINSKNING AV STATSSKULDEN

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg av 308 820 000 euro.

01. Nettoamorteringar på statsskulden och skuldhantering

94. *Nettoamorteringar och skuldhantering* (förslagsanslag)

Momentet föreslås bli minskat med 11 280 000 euro. Minskningen beror på de ändringar som föreslagits för utgiftsmomenten.

Ändringar i dispositionsplanen:

	Den ursprungliga dispositions- planen €	Ändring +/- €	Den ändrade dis- positionsplanen €
Det nominella värdet av nettoamorteringar (netto)	238 900 000	+151 820 000	390 720 000
Kapitalförluster (netto)	178 000 000	+182 000 000	360 000 000
Emissionsförluster (netto)	27 000 000	-25 000 000	2 000 000
Sammanlagt	443 900 000	+308 820 000	752 720 000

SAMMANDRAG

Regeringen föreslår i propositionen att inkomsterna ökas med sammanlagt 565 022 000 euro, utgifterna utan minskning av statsskulden med 244 912 000 euro och amorteringen på statsskulden med 320 100 000 euro.

Efter de nu föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och utgifterna i år med beaktande av den ordinarie budgeten följande:

- inkomsterna 35 891 040 000 euro
- utgifterna 35 138 300 000 euro (utan minskning av statsskulden)
- amorteringarna på statsskulden 752 720 000 euro.

Ändrad genom denna tilläggsbudget uppvisar budgettabellen således ett överskott på 20 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med hänvisning till det ovan relaterade och till övriga delar omfattande propositionens motivering föreslår finansutskottet

att förslaget till en tilläggsbudget för 2002 godkänns på ovan nämnt sätt,

att fem uttalanden godkänns,

att tilläggsbudgetmotionerna TBM 1—21/2002 rd förkastas,

att tilläggsbudgeten tillämpas från och med den 1 juli 2002.

Helsingfors den 13 juni 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Matti Huutola /vänt
Seppo Kääriäinen /cent
Reijo Laitinen /sd
Markku Laukkanen /cent
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Tuija Nurmi /saml
Mauri Pekkarinen /cent
Ola Rosendahl /sv
Matti Saarinen /sd
Anni Sinnemäki /gröna
Sakari Smeds /kd

Kari Uotila /vänt
Jukka Vihriälä /cent
ers. Ulla Anttila /gröna
Liisa Hyssälä /cent
Ulla Juurola /sd
Bjarne Kallis /kd
Kari Kantalainen /cent
Juha Karpio /saml
Mikko Kuoppa /vänt
Pekka Kuosmanen /saml
Pirkko Peltomo /sd
Iivo Polvi /vänt
Jussi Ranta /sd
Anu Vehviläinen /cent

Sekreterare i delegationerna var

utskottråd Alpo Rivinoja
utskottråd Marjo Hakkila

utskottråd Hellevi Ikävalko
utskottråd Maarit Pekkanen.

RESERVATION 1

Allmän motivering

Enligt vår uppfattning dras de stora finanspolitiska linjerna upp i samband med behandlingen av den ordinarie budgeten. Eftersom det råder osäkerhet i världsekonomin är det viktigt att genom finanspolitiska medel reagera också på förändringar i världsekonomin. Den lindrigt stimulerande linje som regeringen har valt inför budgeten för 2002 har varit klok.

Vid beredningen av budgeten för 2003 är det skäl att fästa särskilt avseende vid möjligheterna att balansera skötseln av statsskulden, skattepolitiken och kostnadstrycket. De gröna anser att finansieringsgrunden för nästa års budget borde stärkas genom ökade miljöskatter bl.a. förhöjning av avfallsskatten och energiskatterna. Skattepolitiken bör också användas för att uppmuntra till arbete vilket bidrar till att avhjälpa problemet med strukturell arbetslöshet.

Detaljmotivering**UTGIFTER****Huvudtitel 31****KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****99. Övriga utgifter inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde***77. Planeringen av trafiklederna till hamnen i Nordsjö (reservationsanslag 3 år)*

Statsrådet beslöt 1998 vilka områden som skall föreslås ingå i Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000. Bland de områden som föreslås finns Svarta backen och Östersundoms fågelvatten. Den planerade styckegodshamnen i Nordsjö kommer att ligga strax intill Naturaom-

rådet på ett sådant sätt att järnvägsförbindelsen till hamnen skulle gå tvärs igenom den näst värdefullaste av de fyra fågelvikar som föreslagits ingå i Natura-nätverket.

Den planerade hamnen i Nordsjö hotar många biotoper och arter som skulle få ge vika för hamnen eller som ligger i dess omedelbara närhet. På grund av naturvärdena har det varit nödvändigt att göra grundliga utredningar av projektets miljökonsekvenser. Flera utredningar visar att hamnprojektet i betydlig grad minskar det planerade Natura-områdets skyddsvärde. Hamnprojektet strider också mot de mål som ställs i EU:s habitat- och fågeldirektiv.

Beredningen av hamnprojektet har redan framskridit långt men planläggningsbeslutet rörande området behandlas för tillfället i högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen blir bl.a. tvungen att ta ställning till om hamnprojektet väsentligt skadar de naturvärden som är orsaken till att området har föreslagits ingå i nätverket Natura. Om högsta förvaltningsdomstolen omfattar det som sagts i de ovannämnda utredningarna, kommer planläggningsbeslutet att upphävas till den del det gäller hamnen. Eftersom man ännu är tvungen att invänta högsta förvaltningsdomstolens dom finns det ingen anledning att i detta skede lägga ut mera pengar på planering av projektet.

Huvudstadsregionen behöver ökad hamnkapacitet eftersom det finns industri på området, den största befolkningskoncentrationen och service. Det är ändå inte nödvändigt att placera huvudstadsregionens hamnkapacitet just i Nordsjö eller ens inom Helsingfors gränser. Enligt vår uppfattning hade man redan i ett tidigare skede bort undersöka inte bara möjligheterna att placera hamnen i Nordsjö utan också alternativa placeringsmöjligheter i huvudstadsregionen och överväga hur Finlands andra hamnars verksamhet kunde effektiviseras.

Med stöd av det som anförs ovan föreslår vi

att riksdagen stryker moment 31.99.77 i tilläggsbudgeten.

Huvudtitel 33

**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERI-
ETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

**32. Av kommunerna anordnad social- och
hälsovård**

*37. Statsbidrag till kommunerna för barn- och
ungdomspsykiatriska tjänster samt förkortande*

av undersöknings- och vårdköerna (reservationsanslag 3 år)

Ett av de viktigaste målen för det nationella hälsoprogrammet är att förkorta vårdköerna. För att säkerställa detta måste ett tillräckligt anslag reserveras för projektet.

Med stöd av det som anförs ovan föreslår vi

*att moment 33.32.37 ökas med
5 000 000 euro.*

Helsingfors den 13 juni 2002

Ulla Anttila /gröna
Anni Sinnemäki /gröna

RESERVATION 2

Motivering

I propositionen föreslås försvaret få en ny beställningsfullmakt på 588,7 miljoner euro för att förbättra beredskapsbrigadernas eldkraft och rörlighet. Beställningsfullmakten gäller komplettering av utrustande av beredskapsbrigader (VYV 2) och skall budgeteras för 2003—2008. Av förklaringen till momentet framgår det att bindande avtal om stridsvagnar kommer att ingås redan i år. Förvarsministeriet har informerat om planerna på att köpa hundra begagnade pansarvagnar av märket Leopard 2A4 från Tyskland. Beställningsfullmakten var planerad för den ordinarie budgeten 2003, men har tidigare lagts till en tilläggsbudgetproposition för 2002.

På 2000-talet har försvaret redan fått flera stora beställningsfullmakter för att köpa försvarsmateriel. Om den nya beställningsfullmakten på 588,7 miljoner euro godkänns kommer försvaret i budgeterna för de tre första åren på 2000-talet att ha anslag för nya förvävsprogram till ett värde på drygt 2 100 miljoner euro. Det aktuella programmet är den största beställningsfullmakten på 2000-talet.

Panssarvagnarna i beställningsfullmakten främjar klart och tydligt arméns Natokompabilitet, ett mål som också Natos partnerskap för fred

har tjänat inom ramen för flera projekt. Jag anser att denna utveckling rimmar illa med Finlands alliansfrihet. Dessutom vill jag påpeka att statsrådet i sin redogörelse om Finlands säkerhet- och försvarspolitik (SRR 2/2001 rd) framhöll att valet av vapensystem för armén, till exempel panssarvagnar, stridshelikoptrar, artilleripjäser och pansarvärnsrobotar, skall ske först i samband med redogörelsen 2004. Nu har regeringen lyft ut panssarvagnarna ur denna modell, trots att modellen än så länge inte ens har utretts.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser jag att det inte finns någon anledning att påskynda prosessen och att den föreslagna beställningsfullmakten är dåligt underbyggd.

Förslag

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till TBM 1/2002 rd föreslår jag

att riksdagen inte godkänner motiveringen till moment 27.10.16 i propositionen om en tilläggsbudget för 2002 när det gäller beställningsfullmakten för komplettering av utrustande av beredskapsbrigader (VYV 2).

Helsingfors den 13 juni 2002

Mikko Kuoppa /vänst

RESERVATION 3

Allmän motivering

Minskad arbetslöshet är ett mål som regeringen Lipponen bommat rejält på. Trots den snabba ekonomiska tillväxten har arbetslösheten inte ens närapå halverats även om sju år förflutit.

Denna tilläggsbudget håller sig till regeringens vedertagna linje så till vida att den inte kommer med något strukturellt nytänkande som skulle förbättra sysselsättningen och företagarnas villkor.

Enligt vår åsikt gäller det nu att generera en ny tillväxt särskilt genom att stärka företagsamheten och öka efterfrågan på lågproduktiv arbetskraft. De närmaste åren bådar inte gott för statens finanser. Läget hade varit avsevärt mycket ljusare, om regeringen redan för många år sedan hade tagit i sysselsättningsproblemet med kraft. Men så skedde inte utan regeringen har i all sin kortsynthet bara förlitat sig på en ekonomisk tillväxt.

Den ekonomiska politiken borde ha byggts upp inte bara kring en restriktiv utgiftsdisciplin utan också kring ett mer djuplodande reformtänkande. Reformen som minskar arbetslösheten, främjar småföretagsamheten och stärker livskraften inom landets olika regioner är det bästa sättet att få den samhällsekonomiska kakan att jäsa.

Det gäller för Finland att snabbt ta exempel av en rad länder i Europa, t.ex. Frankrike, Belgien och Holland och de lösningar som genomförts där. I dessa länder har arbetsgivaravgifterna för lågavlönat arbete sänkts kraftigt. Arbetskraftskostnaderna har sänkts antingen genom gradering av avgifterna eller genom statssubventioner till arbetsgivare eller sociala trygghetsfonder.

Finland behöver också en smidigare social trygghet, som gör det lättare att gå från arbetslöshet till utbildning och också till egenföretagande. Dessutom behövs nya mallar för samordning av lön och sociala förmåner. Premisser för medverkan bör skapas inte bara genom traditio-

nellt lönearbete utan också exempelvis genom olika slags försök som förenar medborgarinsatser med basinkomst.

Nyckeln till nya arbetstillfällen finns hos företagen. I fjol minskade antalet företagare med inte mindre än 15 000. När de stora åldersklasserna nu närmar sig pensionsåldern står upp till 60 000 företag inför generationsväxling. Därför är det absolut nödvändigt med reformer som lockar unga att bli företagare och som gör generationsväxlingarna lättare i skattehänseende. Det skulle underlätta för egenföretagare om momsen sänktes i företag med liten omsättning, exempelvis genom en grundavdragsmodell.

Det allmänna bör också göra något för att hjälpa småföretag att bilda nätverk, kommersialisera produkter och därmed få tillträde till internationella marknader. Regeringen har tyvärr ännu inte lyckats prestera några reformer som skulle minska betalningsbyråkratin för företagare. Regeringen har snarare ökat ovissheten för familjeföretag bl.a. genom att kasta fram oöverlagda förslag till ändringar i företagsbeskattningen trots att det nuvarande systemet har varit helt bra.

Det som nu pockar på akuta insatser är långtidsarbetslösheten och problemen kring den strukturella arbetslösheten, menar vi. Frågan har också uppmärksammats av OECD och IMF i färsk rapport, som skyndar på en ökning av efterfrågan på lågproduktiv arbetskraft och lågavlönat arbete. I synnerhet servicebranscherna kunde bereda plats för nya arbetstillfällen.

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi att det i den allmänna motiveringen uttalas:

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste vidtar åtgärder för att öka efterfrågan på lågproduktiv arbetskraft för att därmed minska långtidsarbetslösheten och undanröja en del av problemen kring den strukturella arbetslösheten.

*Detaljmotivering***UTGIFTER****Huvudtitel 30****JORD- OCH SKOGBRUKSMINISTERI-
ETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****14. Utvecklande av gårdsbrukets struktur och
landsbygden**

49. Räntestöd för näringsverksamhet på landsbygden (förslagsanslag)

Det väller in ansökningar om räntestödslån. Det betyder att finansieringsbesluten försenas och att de jordbrukare som tänkt göra investeringar får skjuta upp dem på framtiden.

Anhopningen till följd av administrativa omständigheter bör åtgärdas genom en höjning av bevillningsfullmakten för räntestödslån med cirka 60 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2002 (151,37 miljoner euro)

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att 2002 får ett räntestöd godkännas för ett lånekapital som är 40 000 000 euro större än vad utskottet föreslagit, dvs. högst 208 190 000 euro.

Huvudtitel 31**KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****99. Övriga utgifter inom kommunikationsmi-
nisteriets förvaltningsområde**

77. Planeringen av trafiklederna till hamnen i Nordsjö (reservationsanslag 3 år)

Med hänsyn till regionstrukturen i vårt land och den nuvarande hamnkapaciteten anser vi att det

inte finns något som talar för en storskalig utbyggnad av hamnkapaciteten. I och för sig hör byggbesluten gällande hamnar till kommunerna, i detta fall Helsingfors stad.

För riksdagens vidkommande är den springande punkten hur stor statsandelen för den nya hamnens byggkostnader kommer att bli.

Vi menar att riksdagen bör avhålla sig från att fatta beslut om finansieringen av trafiklederna till hamnen i Nordsjö, eftersom regeringen inte lagt fram en övergripande utredning om en hur stor andel av kostnaderna för byggandet av farlederna lämpligen kunde falla på staten, med hänsyn till tidigare statsandelar till andra hamnar i landet.

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att riksdagen stryker moment 31.99.77 i statens tilläggsbudget för 2002.

Huvudtitel 33**SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERI-
ETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****32. Av kommunerna anordnad social- och
hälsovård**

37. Statsbidrag till kommunerna för barn- och ungdomspsykiatriska tjänster samt för förkortande av undersöknings- och vårdköerna (reservationsanslag 3 år)

För närvarande väntar ca 140 000 patienter på undersökning och vård på sjukhus. En del av dem är i akut behov av vård. Värst är det för dem som köar för hjärtoperation. Risken finns att de hinner dö innan behandlingen sätter in.

De som köar för operation får leva i ovisshet och utsätts för onödigt lidande när behandlingen drar ut på tiden. Dessutom åsamkas samhället stora kostnader, när en person hemma väntar på att få vård och möjlighet att återvända till arbetet och under tiden lyfter sjukdagpenning. Det går att spara om köerna betas av.

Sjukvårdsdistrikten har bedömt att det behövs ca 130 miljoner euro i extra anslag för 2002—2003 för att beta av vårdköerna så att patienterna inte behöver vänta mer än tre månader. Som exempel kan nämnas att i runt tal 7 200 patienter väntar mer än tre månader på höft- och knäprotesoperation. Bara för att åtgärda denna kö behövs omkring 50 miljoner euro. Social- och hälsovårdsministeriet föreslog för i år 30 miljoner euro för att åtgärda vårdköerna. Den summa ministeriet föreslagit behövs för att också andra yrkeskategoriers än läkares lönekostnader för merarbetet skall kunna betalas. Där köerna är

längst bör det också gå att lägga ut operationerna.

Medborgarnas rätt att omedelbart få komma till undersökning och få relevant vård bör tryggas med adekvata anslag för kortande vårdköerna.

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

att riksdagen ökar moment 33.32.37 i tilläggsbudgeten för 2002 med 5 000 000 euro för kortande av vårdköerna.

Helsingfors den 13 juni 2002

Maria Kaisa Aula /cent
Anu Vehviläinen /cent
Liisa Hyssälä /cent
Olavi Ala-Nissilä /cent
Seppo Kääriäinen /cent

Jukka Vihriälä /cent
Sakari Smeds /kd
Bjarne Kallis /kd
Markku Laukkanen /cent
Mauri Pekkarinen /cent